

PROFIL NA STRONĘ INTERNETOWĄ INSTYTUTU

	
Imię i nazwisko, stopień/tytuł	Paweł Lipiński, prof. dr hab.
Stanowisko	Profesor
Wskaźnik Hirscha oraz Liczba cytowań (wg Scopus) na dzień wypełniania formularza	20 1337
Zainteresowania badawcze w podpunktach (min. 200 znaków, max. 500 znaków)	• Anemia z niedoboru żelaza u osesków świni Badania na noworodkach świni i na ciężarnych lochach • Regulacja ogólnoustrojowego i komórkowego metabolizmu żelaza przez reaktywne formy tlenu Badania na myszach z nokautem genu <i>Sod1</i> i na myszach z nadekspresją normalnego i zmutowanego ludzkiego genu <i>SOD1</i>^{G93A} • Regulacja ogólnoustrojowego i komórkowego metabolizmu żelaza przez tlenek azotu (NO) Badania na myszach z nokautem genu <i>Irp1</i> i <i>Irp2</i> • Interaction between iron and copper metabolism Badania na noworodkach świni i na mysim modelu choroby Menkesa
Łączna liczba realizowanych grantów w karierze, obecnie realizowane projekty badawcze (tytuł i numer) i wybrane maks. 3 zakończone projekty (tytuł i numer) od najnowszych tj. 2024, 2023, 2022...	10 Obecnie nie realizuję projektu badawczego. 1. Molekularne mechanizmy transportu żelaza przez łożysko a regulacja metabolizmu żelaza noworodków świni domowej i dzika: badania porównawcze ID: 445524; Nr rej.2019/33/B/NZ9/02566 2. Obniżenie ekspresji IRP1 (Iron Regulatory Protein 1) w stresie oksydacyjnym: molekularne mechanizmy, wpływ na komórkowy metabolizm żelaza, znaczenie w patogenezie stwardnienia zanikowego bocznego (ALS). ID: 155985; Nr rej.: 2011/01/B/NZ3/00632 3. Regulacja metabolizmu żelaza przez tlenek azotu u myszy z nokautem genu <i>Irp1</i> (Iron Regulatory Protein 1), kodującego białko potranskrypcyjnie regulujące homeostazę żelaza. ID: 43423 Nr rej.: N N303 373636

Podać łączną liczbę publikacji w karierze, ORCID (numer i hiperlink do profilu), SCOPUS (numer i hiperlink do profilu) oraz wskazać wybrane publikacje (maks. 5)	70 https://orcid.org/0000-0002-0121-4460 Lipiński, Pawel - Author details - Scopus Kopeć Z, Mazgaj R, Starzyński RR, Wang X, Opiela J, Smorąg Z, Gajda B, Nicpoń J, Lenartowicz M, Ogłuszka M, Gralak MA, Lipiński P. Impact of litter size on the hematological and iron status of gilts, sows and newborn piglets: a comparative study of domestic pigs and wild boars. BMC Vet Res. 2024; 20(1):64. Mazgaj R, Lipiński P, Edison ES, Bednarz A, Staroń R, Haberkiewicz O, Lenartowicz M, Smuda E, Jończy A, Starzyński RR. Marginally reduced maternal hepatic and splenic ferroportin under severe nutritional iron deficiency in pregnancy maintains systemic iron supply. Am J Hematol. 2021; 96(6):659-670. Bednarz A, Lipiński P, Starzyński RR, Tomczyk M, Nowak W, Mucha O, Ogórek M, Pierzchała O, Jończy A, Staroń R, Śmierzchalska J, Rajfur Z, Baster Z, Józkowicz A, Lenartowicz M Role of the kidneys in the redistribution of heme-derived iron during neonatal hemolysis in mice. .Sci Rep. 2019; 9(1):11102 Szudzik M, Starzyński RR, Jończy A, Mazgaj R, Lenartowicz M, Lipiński P. Iron Supplementation in Suckling Piglets: An Ostensibly Easy Therapy of Neonatal Iron Deficiency Anemia. Pharmaceuticals (Basel). 2018; 11(4):128 Gajowiak A, Styś A, Starzyński RR, Bednarz A, Lenartowicz M, Staroń R, Lipiński P. Mice Overexpressing Both Non-Mutated Human SOD1 and Mutated SOD1(G93A) Genes: A Competent Experimental Model for Studying Iron Metabolism in Amyotrophic Lateral Sclerosis. Front Mol Neurosci. 2016; 8:82.
Podać łączną liczbę patentów na dzień wypełniania formularza i podać wybrane patenty (max 2) oraz hiperlink do personalnych osiągnięć patentowych (UP RP) na dzień wypełniania formularza	0
Najważniejsze osiągnięcia naukowe w punktach od najnowszych tj. 2023, 2022, 2021.... (min. 800 znaków, max 1000 znaków)	1. Czerwonokrwinkowy i żelazowy status żelaza noworodków prosiąt nie zależy od wielkości miotów, z których pochodzą. Molekularny potencjał transferu żelaza przez łożysko lochy nie zależy od wielkości miotu. 2. Myszy z nadekspresją niezmutowanego ludzkiego genu <i>SOD1</i> (kodującego dysmutazę nadadtlenkowa 1) oraz myszy z nadekspresją zmutowanej formy tego genu (<i>SOD1^{G93A}</i>) stanowią właściwy model doświadczalny w badaniach nad metabolizmem żelaza w stwardnieniu zanikowym

	bocznym. Nadekspresja obu genów prowadzi do zwiększonego poziomu i aktywności enzymatycznej SOD1, ale nie wszystkie zmiany w ekspresji białek związanych metabolizmem żelaza są specyficzne dla nadekspresji genu <i>SOD1</i>^{G93A}. 3. Nerki odgrywają istotną rolę w redystrybucji żelaza uwolnionego z cząsteczek hemu w trakcie noworodkowej hemolizy u myszy. Komórki nabłonkowe kanalików proksymalnych nerki mysich noworodków posiadają molekularny potencjał do odzyskiwania hemowego i niehemowego żelaza z moczu pierwotnego, skutecznej detoksyfikacji obu form żelaza i redystrybucji żelaza niehemowego do układu krążenia. 4. IRP1 (Iron Regulatory Protein 1) jest dominującym sensorem i czynnikiem, poprzez który tlenek azotu (NO) potranskrypcyjnie reguluje wewnątrzkomórkowy metabolizm żelaza.
Liczba i spis obronionych doktorantów od najnowszych tj. 2024, 2023, 2022...	1. Zuzanna Kopeć, Molekularne mechanizmy transportu żelaza przez łożysko a regulacja metabolizmu żelaza noworodków świni domowej i dzika: badania porównawcze, 2024. 2. Anna Milczarek, Rola dysmutazy ponadtlenkowej 1 (SOD1) w regulacji metabolizmu żelaza u myszy, 2022. 3. Aneta Jończy, Molekularne mechanizmy interakcji miedzi i żelaza oraz wykorzystanie miedzi w leczeniu niedokrwistości z niedoboru żelaza u prosiąt, 2019 4. Agnieszka Styś, Rola IRPs (Iron Regulatory Proteins) w regulacji metabolizmu żelaza przez tlenek azotu (NO), 2011.
Podać w podpunktach działalność organizacyjną, upowszechnianie wiedzy i innych (min. 300 znaków, maks. 1000 znaków)	Sekretarz IV Wydziału Nauk Biologicznych Towarzystwa Naukowego Warszawskiego Przewodniczący Polskiego Klubu Biologii Żelaza